

Царицата Елена прва го примила Чесниот Крст, му се поклонила и го целивала. Патријархот Макариј го издигнал високо за да го видат луѓето. Се вратила во Цариград "носејќи со себе честица од дрвото на Животворниот Крст и светите клинци со кои беше приковано телото Христово". Таа заминала кај својот сакан Господ Христос, кај "единствениот почеток на идното воскресение на сите", за кого и живеела и продолжувала да живее. Таму е и нејзиниот свет син единец, Св. Константин Велики, кој пред смртта, ги искажал зборовите: "Сега се чувствувам вистински блажен, зашто имам цврста вера дека сум се удостоил за бесмртен живот".

ВО ДРЕВНИТЕ СВЕТИЛИШТА НА СВЕТИТЕ РАМНОАПОСТОЛНИ ЦАР КОНСТАНТИН И ЦАРИЦА ЕЛЕНА И ПРАЗНИКОТ ПОСВЕТЕН НА НИВ

Пишува: аџика Живанка ФИЛИПОВСКА

Со свои очи го видов на небото Крстот Господов, направен од ѕвезди, кој светеше појакко од Сонцето, и на Крстот напишано: Со ова победувај", зборувал царот Константин Велики.

Незнајбошците ја прогонуваа Христовата Црква речиси низ сите векови, особено до III век. Императорите наредувале христијанството да се искорени од земјата со оган и со меч. Христијаните, почитувачи на Живиот Бог, станале непоколебливи маченици за Божјата вистина. Но, Сесилниот Бог го подготвувал царот Константин Велики да биде избран слуга на славата Божја, да стане покровител на Христо-

Царот Константин, поразен од ова прекрасно видение, реши да не верува во друг Бог, туку само во Христос кој му се јавил. Наредил на знамињата да се изработи Чесен Крст. Наредил војниците да направат Крст на сите свои оружја.

дина станал единствен цар на целото Римско Царство. Во 325 година го повикал Првиот Вселенски Собор во Никеја, на кој било утврдено православието, а осудена Ариевата ерес. Тој ја почувствувал "силата на распнатиот на Крстот", го почитувал Крстот, тоа свето Христово непобедливо оружје, сакал да го

"Gospodi, otkako go vide na neboto znakot na Tvojot Krst, sli -no na Pavla, ne od luje be{e povikan Tvojot apostol meju carevite; prestolniot grad vo Tvoi race go predade, pa po mol i tvi te na Bogorodica, sekoga{ -uvaj go vo mir, edinstven ^ovekoqup-e".

Во 312 година, со својата војска, пред која бил носен Чесниот Крст, повикувајќи го Господ на помош, царот Константин тргнал од Галија за Италија, против Максенциј. Пред Рим, со силата на Чесниот и Животворен Крст му нанел страшен пораз. Максенциј и неговите

прослави самото живоносно крсно дрво, на кое бил доброволно распнат Царот и Господ, Крстот кој бил осветен преку допирањето со Неговото Свето тело и Неговата пречиста крв. Го украсил Гробот на Христа и изградил голем храм. Ја испратил својата мајка на аџи-

СИЛАТА НА РАСПНАТИ ПОЧЕТОК НА ИДНОТ

вата Црква. И не само тој, туку и неговата мајка - мудрата, набожната, убавата царица Елена.

Констанциј Хлор, пред смртта, му ја предал царската власт на својот син Константин. Во 306 година, на свои 32 години, Константин бил прогласен за цар на Галија и Британија. Пред да стапи во борба со Максенциј, царот Константин изјавил: "...Со свои очи го видов на небото Крстот Господов, направен од ѕвезди, кој светеше појакко од сонцето, и на Крстот напишано: Со ова победувај!" Следната ноќ, Христос му се појавил на сон, повторно му го покажал знакот на Крстот и му рекол "направи таков Крст, и нареди да се носи пред твојата војска, и ти ќе го победиш не само Максенциј, туку и сите твои непријатели".

коњаници се удавиле во реката Тибар. Царот Константин како победител влегол во Рим. Наредил во градот да се истакне знаме со Крст, а на неговата статуа, во раката со копје во вид на Крст, да е напишано: "Со овој спасоносен знак го ослободив вашиот град од ја-ремот на тиранинот".

лак во Светата Земја. Таа дозна дека Господовиот Крст е закопан под идолскиот Венерин храм. Наредила да се урне храмот и да се копа длабоко. Биле пронајдени 3 крста, чесните клинци и таблицата со натпис. Кога третиот Крст го ставиле на мртвец, тој оживеал. Со тоа бил откриен Чес-

"Napravi takov Krst, i naredi da se nosi pred tvojata vojska, i ti }e go pobedi { ne samo Maksencij, tuku i site tvoi neprijатели".

Во 313 година цар Константин го издал Миланскиот едикт, со кој се одобрувала христијанската вера. Тој ги победил и Византијците и го изградил градот Константинопол. Во 323 го-

ниот и Животворен Христов Крст.

Царицата Елена прва го примила Чесниот Крст, му се поклонила и го целивала. Патријархот Макариј го издигнал ви-

СВЕТИТЕ РАМНОАПОСТОЛНИ ЦАР КОНСТАНТИН И ЦАРИЦА ЕЛЕНА

христијанството се јаслите во Витлеем, каде што Марија го родила Исус. Овде, над местото на јаслите, во IV век, цар Константин и неговата мајка царица Елена, ја изградиле црквата "Рождество Христово". Црквата била збогатена со прекрасни мозаични подови. Тоа е најстарата црква на Блискиот Исток, најстар активен христијански храм. За време на Персиската инвазија во VII век, најголем дел од религиозните градби биле урнати, но Црквата на Раѓањето била зачувана, можеби заради мозаиците на фасадата. На фасадата од Црквата се насликани Мудреците од Исток, претставници на трите раси. Црквата "Рождество Христово" е цел комплекс од објекти. Под црковниот олтар на Црквата се наоѓа прекрасна пештера, во која е сместена четиринаесеткраката сребрена ѕвезда (Витлеемската ѕвезда). Во самата ѕвезда има вдлабнатина, а тоа е местото каде што е роден Исус. Ова тркалезна вдлабнатина поклониците ја допираат со рака. Сребрената ѕвезда е вградена во бела мермерна плоча. На неа, на латински јазик, пишува: "Hic de Virgine Marija Jesus Christus natus est" (Овде Дева Марија Го роди Исуса Христа).

на местото каде што царот Константин и царицата Елена изградиле црква, е изградена џамија. Во внатрешноста на сегашната џамија и сега се наоѓа врамена бела мермерна плоча, со јасен отпечаток од левото Исусово стапало.

Од 326 до 336 година ја подигнале величествената и раскошна "Базилика на Светиот Гроб", која се вика и "Храм на Воскресението Христово". Базиликата била со големина 45 на 26 метри и имала пет црковни лаѓи, кои ги држеле четири реда столбови. Имала и Купола (Анастасиева Ротонда), со пречник од 38 метри. Оваа купола ја покривала првобитната карпа Гарев во која се наоѓа Светиот Господов Гроб.

Но, во 614 година, кога персискиот цар Хозрој ја зазел Светата Земја, ја урнал Константиновата Базилика на Светиот Гроб. Нешто подоцна, оваа Базилика била малку обновена. Таа претрпела штета и од муслиманските освојувања во 638 година. Во 1009 година, калифот Ал Хаким наредил да се урнат сите цркви, па и Црквата на Светиот Гроб, за да се отстранат "сите траги на христијанскиот сјај". Низ вековите таа била изградувана, опожарувана, обновувана.

ОТ НА КРСТОТ-ЕДИНСТВЕН О ВОСКРЕСЕНИЕ НА СИТЕ

соко за да го видат луѓето. Се вратила во Цариград "носејќи со себе честица од дрвото на Животворниот Крст и светите клинци, со кои било приковано телото Христово". Светата Елена го испуштила својот дух во 327 година, блажена, зашто знаела дека нејзиниот земен привремен живот ќе се појави во вечен живот на небесата. Таа заминала кај својот сакан Господ Христос, кај "единствениот почеток на идното воскресение на сите", за кого и живеела и продолжува да живее. Таму е и нејзиниот свет син единец, Св. Константин Велики, кој пред смртта, во 337 година, во градот Никомидија ги искажал зборовите: "Сега се чувствувам вистински блажен, зашто имам цврста вера дека сум се удостоил за бесмртен живот". Ум-

рел знаејќи дека Бог му подготвил дом "куќа неракотворна, вечно живеалиште на небесата...". Го погребале во црквата на Светите апостоли во Цариград.

"...So svoi o-i go vidov na neбото Krstot Gospodov, napraven od yvezdi, koj svete{e} pojako od сонцето, i на Krstot napi {ano: So ова pobeduvaj!"

За време на својот живот, Светите рамноапостолни цар Константин Велики и царица Елена ги подигнале во Светата Земја црквите: "Рождество Христово", "Вознесение Господово", "Успение на Пресвета Богородица", "Базиликата на Светиот Гроб" и многу други.

Едно од најсветите места за

Царот Константин и царицата Елена, неговата мајка, на местото каде што Христос се вознел, во IV век ја подигнале византиската црква "Свето Вознесение". Црквата била круж-

на. Внатре, на бела мермерна плоча, се чувал отпечатокот од стапалото на Исус, кој останал во моментот на Вознесението. Но, оваа Елеонска црква, една од трите најголеми византиски цркви во Палестина, во текот на вековите претрпела промени. Денес, на местото каде што Христос се вознел на небото,

Во просторот на Храмот на Воскресението, лево од Голгота, се наоѓа црквата "Цар Константин и царица Елена". Тоа е местото каде што Света Елена го нашла Исусовиот Крст. Местото на Крстот е поплочено и затворено со железна ограда. На ова место луѓето му оддаваат почит на Светиот Животворен Господов Крст.

"Господи, откако го виде на небото знакот на Твојот Крст, слично на Павла, не од луѓе беше повикан Твојот апостол меѓу царевите; престолниот град во Твои раце го предаде, па по молитвите на Богородица, секогаш чувaj го во мир, единствен Човекољупче", Тропар на празникот.

Со благослов на Неговото Високо Преосвештенство Митрополит г. Горазд